

Vergaderjaar 2020–2021

35 621

Samenvoeging van de gemeenten Heerhugowaard en Langedijk

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld 22 december 2020

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer als volgt Verslag uit te brengen van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de regering op de gestelde vragen en de gemaakte opmerkingen tijdig en genoegzaam zal hebben geantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	1
2.	Voorgeschiedenis en totstandkoming herindelingsadvies	2
3.	Toets aan het Beleidskader gemeentelijke herindeling	2

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel Samenvoeging van de gemeenten Heerhugowaard en Langedijk. Graag willen zij de regering daarover een paar vragen voorleggen.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel tot samenvoeging van de gemeenten Heerhugowaard en Langedijk. Deze leden hebben een aantal vragen over het voorliggende wetsvoorstel.

De leden van de SP-fractie hebben het voornemen tot herindeling gelezen en hebben daarover nog enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben onder dankzegging kennisgenomen van voorliggend voorstel. Genoemde leden zijn zich er van bewust dat een samenvoeging van gemeenten niet enkel een bestuurlijke exercitie is, maar ook een grote impact heeft op de inwoners van de betrokken gemeenten. Dat is in het geval van voorliggende

herindeling niet anders. De leden van de ChristenUnie-fractie spreken de hoop uit dat de samenvoeging van gemeente Langedijk en Heerhugowaard bijdraagt aan de bloei van de gemeenschap in deze gemeenten en wensen bewoners en bestuurders daarbij veel succes.

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel.

2. Voorgeschiedenis en totstandkoming herindelingsadvies

De leden van de CDA-fractie constateren, dat het voorliggende wetsvoorstel gebaseerd is op het herindelingsadvies van de betrokken gemeenten en de positieve zienswijze daarop van gedeputeerde staten van de provincie Noord-Holland van 1 juli 2020. In de memorie van toelichting wordt bij herhaling verwezen naar het herindelingsadvies. Daarom zijn deze leden van mening dat het niet juist is, dat het herindelingsadvies met de bijbehorende documenten en de zienswijze van de provincie niet als bijlagen zijn opgenomen bij de memorie van toelichting. Deze leden verzoeken de regering het herindelingsadvies met de bijbehorende documenten en de zienswijze van de provincie alsnog als bijlagen op te nemen bij de nota naar aanleiding van het verslag. «Het realiseren van meer publieke waarde, ofwel maatschappelijk resultaat, staat centraal bij deze herindeling.» De leden van de CDA-fractie vragen, wat hiermee concreet bedoeld wordt.

Op 26 februari 2019 hebben de gemeenteraden van Langedijk en Heerhugowaard het principebesluit genomen voor de bestuurlijke fusie, zo stellen de leden van de CDA-fractie vast. De kernen Sint Pancras en Koedijk binnen de gemeente Langedijk hebben daarbij gepleit voor aansluiting bij Alkmaar, hetgeen bij Alkmaar op steun kan rekenen. De besluitvorming heeft – na uitvoerig lokaal debat hierover – geresulteerd in een voorstel voor een ongedeelde herindeling, wat betekent dat alle kernen van de betrokken gemeenten onderdeel worden van de nieuw te vormen gemeente Dijk en Waard. De regering schetst dat «de kernen Sint Pancras en Koedijk» hebben gepleit voor aansluiting bij Alkmaar. Kan de regering aangeven, welke argumenten gewisseld zijn in het bedoelde «uitvoerig lokaal debat», anders dan dat het belang van een ongedeelde samenvoeging nader is onderbouwd?

3. Toets aan het Beleidskader gemeentelijke herindeling

3.1 Draagvlak

De leden van de VVD-fractie wijzen er op dat gebleken is dat de kernen Sint Pancras en Koedijk graag aansluiting zien bij de gemeente Alkmaar in plaats van het samengaan met Heerhugowaard. Het draagvlak in deze kernen voor samengaan met Heerhugowaard lijkt niet groot. Daar komt bij dat de gemeente Alkmaar graag ziet dat de kernen Sint Pancras en Koedijk bij Alkmaar worden gevoegd. Is de optie om Sint Pancras en Koedijk aan te laten sluiten bij de gemeente Alkmaar serieus onderzocht? Zo ja, wat waren de bezwaren? In hoeverre zijn er mogelijkheden voor een grenscorrectie, zowel nu als later? Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie een reactie van de regering.

In het kader van de onderhavige herindeling is door de gemeenten Heerhugowaard en Langedijk gewerkt aan een kernenbeleid om Sint Pancras en Koedijk beter aan te laten haken bij de te vormen gemeente. De leden van de VVD-fractie vragen of het de regering bekend is in hoeverre nu al vorm en inhoud wordt gegeven aan dat kernenbeleid. Wat zijn de resultaten tot nu toe? In hoeverre neemt dit kernenbeleid de bezwaren van de inwoners weg, zo vragen deze leden.

De regering stelt, zo lezen de leden van de CDA-fractie, dat in de gemeente Langedijk het merendeel van de inwoners uit de diverse kernen positief of neutraal staat tegenover de fusie. De leden van de CDA-fractie constateren dat deze stelling niet juist kan zijn, gezien de constatering in dezelfde alinea: «Voor de kernen Sint Pancras (circa 6000 inwoners) en Koedijk (circa 250 inwoners) ligt dat anders.» Kan de regering de interne tegenstrijdigheid tussen deze beide uitspraken rechtzetten?

De regering stelt, dat een argument voor de wens van de kernen Sint Pancras en Koedijk de maatschappelijke oriëntatie op Alkmaar is. Kan de regering deze maatschappelijke oriëntatie nader uiteenzetten? Deelt de regering de mening van de leden van de CDA-fractie, dat maatschappelijke oriëntatie in de context van een herindeling een zwaarwegend argument is?

De leden van de CDA-fractie constateren dat een meerderheid van de inwoners van de kernen Sint Pancras en Koedijk zich heeft uitgesproken tegen de herindeling met Heerhugowaard. Deze leden waarderen de inzet van de betrokken gemeenten zeer om daarnaar een objectieve meting te laten verrichten. Het roept bij deze leden evenwel vragen op, dat er «vanuit beide gemeenten initiatieven ondernomen [zijn] om met de tegenstanders van de voorgenomen samenvoeging in gesprek te gaan tijdens bijvoorbeeld «spreekuren».» Zonder overgang volgt daarna: «Dit heeft geleid tot de keuze voor ongedeeld herindelen». Deze leden vragen de regering hierop een nadere toelichting.

De regering stelt, dat de nieuwe gemeente Dijk en Waard zonder Sint Pancras een minder robuuste, financieel gezonde en organisatorisch krachtige gemeente is. Kan de regering deze stelling nader onderbouwen, zo vragen de leden van de CDA-fractie.

Heerhugowaard en Langedijk hebben voorgesteld, zo lezen de leden van de CDA-fractie, om gezamenlijk een bestuurlijk arrangement uit te werken onder de noemer «grenzeloos besturen». Beide gemeenten willen daarmee, dat wat voor de inwoners van Sint Pancras en Koedijk belangrijk is om te realiseren, centraal stellen, in plaats van welke gemeentelijke organisatie dat doet. De leden van de CDA-fractie vragen, in hoeverre dit afwijkt van het dagelijks werk van gemeentebesturen in het algemeen.

De leden van de SP-fractie lezen dat de weerstand in Koedijk en Sint Pancras groot is en dat deze inwoners zich liever zouden willen aansluiten bij Alkmaar. Hoe verhoudt zich dit tot de voorwaarde dat herindelingen van onderaf moeten komen?

Genoemde leden vragen of er nader kan er worden ingegaan op de vraag waarom er geen referendum in alle deelnemende gemeenten is gehouden.

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat met name de positie van de kernen Sint Pancras en Koedijk punt van aandacht is. Zij lezen dat vanuit de nieuw te vormen gemeente Dijk en Waard grote inspanningen worden geleverd om beter recht te doen aan deze kernen in beleid. Met de leden van de gedeputeerde staten van de provincie Noord-Holland, zijn de leden van de ChristenUnie-fractie van mening dat de redenen voor een ongedeelde samenvoeging, in combinatie met de aanvullingen en wijzigingen die zijn doorgevoerd in het herindelingsadvies, tegemoet komen aan de zorgen en wensen voor de inwoners van Sint Pancras en Koedijk én perspectief voor hen bieden. Genoemde leden spreken de hoop uit dat vanuit gemeente Dijk en Waard tot een succesvolle samenwerking met de gemeente Alkmaar wordt gekomen, die inwoners van beide gemeenten – en Sint Pancras en Koedijk in het bijzonder – ten goede komt.

De leden van de SGP-fractie lezen dat zonder het meegaan van het Langedijkse deel van Koedijk en van Sint Pancras een minder robuuste, financieel gezonde en krachtige gemeente Dijk en Waard zou ontstaan. Deze leden vragen of de regering deze stelling nader zou willen onderbouwen gelet op de beperkte schaal en het gewicht van deze kernen, in ieder geval voor zover het betreft het deel van Koedijk. Kan de regering eveneens aangeven in hoeverre een afzonderlijke overgang van Koedijk naar de gemeente Alkmaar voldoende is besproken?

3.2. Bestuurskracht

De leden van de SP-fractie vragen of er nader gereflecteerd kan worden op de vraag hoe het kan dat er meer bestuurskracht bij de gemeenten nodig is. Waarom waren zij eerder wel en nu niet meer in staat de taken voor hun inwoners uit te voeren? Welke taken kunnen zij niet meer uitvoeren?

De voorzitter van de commissie,
Ziengs

Adjunct-griffier van de commissie,
Hendrickx